

RAPPORT

Kostprijsonderzoek Huishoudelijke Ondersteuning

Regio Lekstroom

69503 – Vertrouwelijk – 22 maart 2023

Rika van Scherrenburg en Wouter Poels

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 ... 3
Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Onderzoeksvraag ... 3
1.3 Leeswijzer ... 3
Hoofdstuk 2 ... 4
Aanpak en kostprijsmethodiek ... 4
2.1 Aanpak ... 4
2.2 Gehanteerde uitgangspunten ... 5
2.3 Kostprijsmodel ... 6
Verschil tussen een kostprijs en een tarief ... 6
2.4 Respons van betrokken aanbieders ... 7
2.5 Indexatie ... 7
Hoofdstuk 3 ... 8
Cijfermatige uitkomsten ... 8
3.1.1 Producten ... 8
3.1.2 Generieke kostprijselementen ... 8
3.1.3 De productafhankelijke kostprijselementen ... 10
Hoofdstuk 4 ... 13
Geadviseerd tarief en aanbevelingen ... 13
4.1 Overzicht van het geadviseerd tarief ... 13
4.1.1 Aanbevelingen ... 13
Bijlage 1. Definities van opslagen ... 14

HOOFDSTUK 1

Inleiding

Aanleiding

De Regio Lekstroom wenst reële tarieven te hanteren voor de Wmo-voorziening Huishoudelijke Ondersteuning (HO). Om deze vast te kunnen stellen heeft de regio Berenschot gevraagd om een advies te geven over reële tarieven voor de Wmo-diensten huishoudelijke ondersteuning per 2024. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in nauwe samenwerking met de Regio Lekstroom en de gecontracteerde zorgaanbieders.

Onderzoeksvraag

Aan de hand van dit onderzoek wenst u een advies te krijgen over de opbouw en hoogte van de tarieven voor de door u geformuleerde producten. De onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidt als volgt.

> Hoe ziet de opbouw en hoogte van reële tarieven voor huishoudelijke ondersteuning er per 1 januari 2024 uit?

Het uitgangspunt van de kostprijsberekening betreft de hoogte van de verschillende kostprijselementen van de zorgaanbieders die deelnamen aan dit onderzoek. Daarnaast zijn ook inzichten en referentiecijfers van Berenschot toegevoegd. De kostprijsberekening voldoet daarmee aan de uitgangspunten van de AMvB Reële Prijs Wmo.

In de vele kostprijsberekeningen die Berenschot uitvoert – op lokaal, regionaal en landelijk niveau – betrekken wij altijd aanbieders, zodat de tariefberekening kan rekenen op draagvlak en aansluit op de kostenstructuur van de te contracteren aanbieders. Wij hebben de consultatie van aanbieders dan ook verankerd in onze aanpak voor deze opdracht.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven wij de doorlopen aanpak, de gehanteerde uitgangspunten en de respons van aanbieders. In hoofdstuk 3 beschrijven wij vervolgens de cijfermatige uitkomsten, opgedeeld in generieke en productafhankelijke kostprijselementen. De geadviseerde tarieven en aanbevelingen zijn te vinden in hoofdstuk 4. De bijlage bevat de definities van de kostprijselementen.

HOOFDSTUK 2

Aanpak en kostprijsmethodiek

2.1 Aanpak

De hoogte en de opbouw van de kostprijselementen verschillen per aanbieder. Het zou dan ook een buitengewoon grote investering vragen van de regio om deze kosten voor ieder van de aanbieders individueel te berekenen.

In onze aanpak staat daarom het volgende principe centraal: de kostprijscomponenten waarvan aannemelijk te maken is dat deze in geringe mate per regio verschillen, berekenen we op basis van landelijk beschikbare informatie. Dit doen wij bijvoorbeeld met onze uitgebreide benchmarkonderzoeken, terwijl we de kostprijscomponenten waarvan aannemelijk te maken is dat deze aanbieder en/of regio verschillen, specifiek bij zorgaanbieders uit de regio opvragen en doorrekenen. Op deze manier ontstaat er een redelijke inschatting van de kostprijs tegen een redelijke tijdsinvestering van gemeenten en zorgaanbieders.

Voor dit onderzoek hebben we verschillende processtappen doorlopen. Deze zijn in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 1. Doorlopen aanpak.

Een belangrijk onderdeel van de aanpak is de informatie van aanbieders in de regio. We hebben aanbieders gevraagd om input te geven op de belangrijke kostprijselementen (functiemix en productiviteit). Daarnaast zijn aanbieders ook in de gelegenheid gesteld te reageren op de voorgenomen percentages uit onze landelijke onderzoeken voor bijvoorbeeld overhead. Daarvoor hebben we een invulformat opgesteld. Dit hebben aanbieders ingevuld en geretourneerd. Daar waar wij opvallendheden zagen, hebben we aanbieders gevraagd om deze toe te lichten.

Belangrijke opmerking hierbij is dat wij begin 2023 tarieven berekenen voor 2024, hier zit een relatief lange tijd tussen. Hiervoor hebben wij aanbieders gevraagd zo goed als mogelijk inzet te geven in hun functiemix per 2024, welke het uitgangspunt vormen voor de tarieven. Wanneer er zich gedurende het jaar substantiële wijzigingen voortdoen in bijvoorbeeld de CAO VVT, dan is dit aanleiding om de tarieven op basis daarvan te herzien.

Berenschot heeft de hoogte van deze parameters niet (aan de hand van bijvoorbeeld een jaarrekening of medewerkersbestanden) gevalideerd.

Gehanteerde uitgangspunten

Bij dit onderzoek zijn verschillende uitgangspunten gehanteerd:

- Elke aanbieder heeft een andere kostprijs voor de verschillende producten. Daarnaast is een kostprijs tijdgebonden. Het doel van dit onderzoek is daarom niet om de daadwerkelijke kostprijs van aanbieders vast te stellen, maar om tot een reëel tarief per product te komen dat is gebaseerd op alle relevante kostprijselementen.
- De voorgestelde tarieven zijn gebaseerd op input van geselecteerde aanbieders uit uw regio, data uit openbare bronnen (NZa, Zorgverzekeraars Nederland en andere (kostprijs)onderzoeken), uit de van toepassing zijnde cao's en op basis van referentiedata van Berenschot. In dit rapport beschrijven wij welke bronnen wij voor de verschillende parameters hebben gebruikt. De productbeschrijvingen zijn als uitgangspunt genomen in dit onderzoek.
- Berenschot heeft zijn onderzoek en advies uitsluitend gericht op de aangeleverde productbeschrijvingen. Berenschot heeft geen uitspraak gedaan, dan wel advies gegeven aangaande de aanbestedingsprocedure of de inhoud van de aanbestedingsdocumenten.
- De tarieven zijn vastgesteld op basis van de input van aanbieders, referentiecijfers van Berenschot en inzichten en keuzes van de regio. Deze tarieven zijn hierdoor niet te gebruiken voor andere producten en/of andere regio's/gemeenten.
- De berekende tarieven zijn door wijzigende cao-afspraken en indexatie van lonen beperkt houdbaar. De tarieven zijn nu berekend op basis van het peiljaar 2024 en hierbij is geen rekening gehouden met wijzigende kostprijselementen die momenteel nog niet bekend zijn. Zo loopt de cao VVT per december 2023 af, waar nog geen nieuw cao-akkoord voor is. Ook het wettelijk minimumloon per 1 januari 2024 is nog niet bekend. Berenschot adviseert de regio om zo goed als mogelijk rekening te houden met deze wijzigende afspraken.
- Een kostprijs is tijdgebonden, verschilt per product en per aanbieder. Wij berekenen deze op een zo zorgvuldig, transparant en objectief mogelijke wijze, maar deze is dus per definitie niet in beton gegoten. Daar waar wij gemiddelden berekenen, kunnen deze afwijken van de individuele praktijk.
- In dit rapport adviseren wij over de hoogte van de verschillende kostprijselementen en maken we gezamenlijk keuzes hieromtrent. De tarieven die Berenschot berekent zijn de uitkomsten van een zorgvuldig proces, maar het is uiteraard de opdrachtgever die uiteindelijk de definitieve tarieven vaststelt. Berenschot is derhalve niet aansprakelijk voor eventuele schade of andere negatieve gevolgen die inkopers en aanbieders menen te ondervinden als gevolg van onze berekeningen.

Kostprijsmodel

Berenschot heeft gebruik gemaakt van zijn eigen kostprijsmodel om te komen tot integrale uurtarieven en deze indien nodig om te rekenen naar andere eenheden.

Het integrale uurtarief is uit de volgende generieke componenten opgebouwd:

1. De bruto-uurlonen zijn vastgesteld op basis van de opgegeven functiemix per 2024.
2. De opslag voor vakantiedagen en eindejaarsuitkeringen zijn meegenomen zoals vastgelegd in de CAO VVT.
3. De opslagen voor sociale lasten zijn vastgesteld aan de hand van wet- en regelgeving en de input van aanbieders.
4. De productiviteit is vastgesteld op basis van input van aanbieders, ervaringen uit andere onderzoeken en openbare bronnen.
5. De correctie voor reiskosten is vastgesteld op basis van de input van aanbieders.
6. De kosten voor overhead en overige kosten zijn onder andere vastgesteld aan de hand van de Benchmark Care en de input van aanbieders.
7. Bovenop de kostprijs (100% van de kosten) is gerekend met een opslag voor risico, innovatie en marge.

Figuur 2. Vereenvoudigde weergave van het kostprijsmodel.

Verschil tussen een kostprijs en een tarief

De begrippen kostprijzen en tarieven worden soms door elkaar gebruikt. Het tarief is het bedrag dat de regio aan aanbieders betaalt voor het leveren van een product. De kostprijs is wat het product een aanbieder feitelijk kost. Het verschil tussen beide componenten is een opslag voor winst, risico en innovatie. Wij adviseren normaal gesproken een opslag van 2%.

Respons van betrokken aanbieders

De gecontracteerde zijn aanbieders die door de regio zijn gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. In totaal hebben elf aanbieders een ingevuld format geretourneerd. De uitkomst en de voorgenomen adviezen zijn met aanbieders besproken in een toetsingsbijeenkomst.

Indexatie

Berenschot heeft op basis van de huidige cao het geadviseerde tarief voor 2024 berekend. Wij bieden aan om op het moment dat de nieuwe CAO VVT bekend is, om onze berekeningen op basis daarvan te herzien.

HOOFDSTUK 3

Cijfermatige uitkomsten

Producten

De Regio Lekstroom kent zes verschillende producten binnen de huishoudelijke ondersteuning:

1. Boodschappen
2. Kindzorg
3. Maaltijden
4. Regie
5. Schoon en leefbaar huis
6. Wasverzorging

De input van aanbieders laat zien dat de verschillende producten dezelfde hoogte van de kostprijselementen kennen. Door de aanbieders wordt aangegeven dat deze producten door hetzelfde type medewerker worden geleverd. Ook op andere kostprijselementen verwachten wij geen substantiële afwijkingen. Wij adviseren daarom om geen onderscheid te maken in het tarief tussen de zes producten.

Generieke kostprijselementen

De generieke kostprijselementen zoals sociale lasten, overhead en overige kosten zijn uitgevraagd bij deelnemende aanbieders. De hoogte van deze kostprijselementen zijn in onderstaande tabel weergegeven. De definities voor de betreffende elementen zijn te vinden in de bijlage.

Tabel 1. Generieke kostprijselementen huishoudelijke hulp.

Parameter	Gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot	Toelichting
Sociale lasten	27,3%	26,8%	Gemiddelde aanbieders. Advies gebaseerd op wet- en regelgeving, landelijke referentiegegevens en input van aanbieders[1].
Kosten overheadpersoneel	15,5%	9,0%	Advies gebaseerd op Benchmark Care 2022 in de VVT van Berenschot als procent van de totale kosten (laagste kwartiel)[2].
Inhuur/uitbesteding overheadtaken		1,1%	Advies gebaseerd op Benchmark Care 2022 in de VVT van Berenschot als procent van de totale kosten (laagste kwartiel)[2].
Materiële overheadkosten		4,9%	Advies gebaseerd op Benchmark Care 2022 in de VVT van Berenschot als procent van de totale kosten (laagste kwartiel)[2].

Parameter	Gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot	Toelichting
Overheadgerelateerde huisvestingskosten	0,8%	1,5%	Advies gebaseerd op Benchmark Care 2022 in de VVT van Berenschot als procent van de totale kosten (gemiddelde)[2].
Overige personele kosten	1,9%	2,8%	Advies gebaseerd op Benchmark Care 2022 in de VVT van Berenschot als procent van de totale kosten (gemiddelde)[2].
Opslag voor risico en marge	3,0%	2,0%	Dit is als opslag bovenop de 100% kosten toegepast in de tariefberekeningen. Op alle producten van toepassing.

[1] Het gemiddelde opslagpercentage in de benchmark VVT ligt op 25,4% over de afgelopen drie jaar. De sociale lasten zijn over deze tijd toegenomen. We hebben daarom deze ter validatie uitgevraagd bij aanbieders. De opslag sociale lasten is bij aanbieders gemiddeld 27,3%. Niet alle aanbieders hebben hiervoor een splitsing over de verschillende premies aangeleverd.

Wij hebben ervoor gekozen de input van de aanbieders in de regio Lekstroom over te nemen, met uitzondering van de WW premie en de Werkhervattingskas (WHK). Voor de WW premie zien we dat aanbieders een groter aandeel flexibel personeel hebben in de regio dan we landelijk en passend bij de functiemix zien. We zijn daardoor uitgegaan van landelijke data met een verhouding van 30% flexibel en 70% vast personeel. Voor de WHK zagen we een grote spreiding bij aanbieders. Wij zijn daarom uitgegaan van de sectorale premie van het UWV voor 2023 in de gezondheidszorg, namelijk 1,35%[1].

Tabel 2. Sociale lasten

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
Opslag sociale lasten	**27,3%**	**26,8%**
Pensioenpremies		Conform functiemix regio Lekstroom
WAO/WIA		7,11%
WW		4,14% (30% flexibel, 70% vast personeel)
ZVW		6,68%
WHK		1,35% (o.b.v. UWV)
WGA eigen risico; herverzekerd		0,55% (o.b.v. input aanbieders Lekstroom)

[1] https://www.uwv.nl/overuwv/Images/uwv-gedifferentieerde-premies-wga-en-ziektewet-2023.pdf

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
Bijdrage A&O fonds		0,04%

[2] Wij zijn voor de overhead en overige personele kosten uitgegaan van de Benchmark Care van Berenschot. In deze benchmark zijn alle data gevalideerd aan de hand van de jaarrekening. We hebben voor overhead gekozen om het laagste kwartiel te hanteren, omdat huishoudelijke hulp een relatief overhead-arm product is.

De productafhankelijke kostprijselementen

Voor de kostprijselementen, waarbij aannemelijk is dat deze verschillen tussen regio's, producten en aanbieders, hebben wij informatie uitgevraagd bij de deelnemende aanbieders. In de volgende paragrafen beschrijven we per kostprijselement de aangeleverde informatie en het advies aan de regio.

Inschaling, periodiek en functiemix

In voorliggend onderzoek is aan aanbieders gevraagd welke periodieken en treden ze per 2024 gaan inzetten voor de verschillende producten. Berenschot heeft deze gegevens geanalyseerd en naast elkaar gelegd.

Er is niet gewogen voor de grootte van aanbieders. Dit wil zeggen dat elke aanbieder (rekenkundig) net zo zwaar meewoog. Het gewogen gemiddelde bruto-uurloon was vrijwel gelijk aan het ongewogen gemiddelde bruto-uurloon.

De functiemix ziet er als volgt uit:

Tabel 3. Inschaling

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
HV0	6,6%	6,6%
HV1	9,4%	9,4%
HV2	11,1%	11,1%
HV3	16,5%	16,5%
HV4	9,8%	9,8%
HV5	46,6%	46,6%
HV5+	0,0%	0,0%

Berenschot heeft ervoor gekozen de functiemix van de aanbieders over te nemen, omdat deze herkenbaar is met ons landelijke beeld. Daarbij is uitgegaan van het cao-loon per 1 maart 2023. Er is rekening gehouden met het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023, maar een eventuele stijging per 1 januari 2024 is niet meegenomen.

Productiviteit

Middels de productiviteit wordt de tijd gecorrigeerd die een medewerker niet werkzaam kan zijn. In dit onderzoek is het uitgangspunt dat alleen direct cliëntgebonden tijd (face to face en screen to screen) productief is. Onder de direct cliëntgebonden tijd wordt de tijd gezien waarbij de hulpverlener direct contact heeft met de cliënt of het systeem van de cliënt. Alleen deze tijd is meegenomen in de advisering van het productiviteitspercentage. Het percentage dient gelezen te worden als percentage van de totale contracttijd. Bijvoorbeeld, bij een productiviteit van 65% is een medewerker 1.221 uur productief (65% keer 1.878 uur).

Het opgegeven gemiddelde productiviteitspercentage lag bij aanbieders op 75,3%.

In de cao VVT is vastgelegd dat 2,0% van de totale loonsom wordt besteed aan scholing en ontwikkeling. Wij zien landelijk dat een kleiner aandeel van de contracturen wordt ingezet voor scholing voor huishoudelijke hulp (in vergelijking tot andere producten/zorgvormen binnen de VVT), namelijk 1,0%. In de productiviteit hebben aanbieders 1,6% van de totale contracttijd opgegeven voor scholing. Wij hebben gezien de spreiding van de input van aanbieders ervoor gekozen om onze landelijke referentiecijfers te gebruiken voor scholing. De overige parameters nemen wij over van aanbieders.

Tabel 4. Productiviteit

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
Ziekteverzuim	8,6%	8,6%
Verlof	12,8%	12,8%
Scholing	1,6%	1,0%
Reflectie, administratie en overleg	0,2%	0,2%
Zakelijke reistijd	1,3%	1,3%
No-show	0,3%	0,3%
Productiviteit	**75,3%**	**75,9%**

Onregelmatigheidstoeslag

De onregelmatigheidstoeslag (ORT) is bedoeld voor werk dat in de avonden, nachten en weekenden wordt uitgevoerd. De regio heeft bij de toepassing van de ORT een belangrijke rol, omdat de regio de eisen voor de producten vaststelt, eisen waarin werk in de avonden, nachten en weekenden al dan niet een rol speelt. Gemiddeld geven aanbieders aan 0,1% in te zetten voor ORT. Wij adviseren de regio dat, gezien het bieden van huishoudelijke hulp op deze momenten geen expliciete vereiste is in de productbeschrijving, geen ORT op te nemen in het tarief.

Tabel 5. Onregelmatigheidstoeslag

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
ORT	0,1%	0,0%

Reiskosten

Voor huishoudelijke hulp is gecorrigeerd voor de reistijd middels de productiviteit. De reiskosten tussen cliënten (werk-werk) bij huishoudelijke hulp zijn uitgevraagd bij aanbieders. De reiskosten met betrekking tot woon-werkverkeer worden meegenomen in de opslag voor overige personele kosten. De reiskosten voor werk-werkverkeer zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Het gemiddelde van aanbieders is € 0,18 per gewerkt uur[2]. Wij zien doorgaans verschillende reiskosten in andere onderzoeken, variërend van € 0,30 tot € 0,50. Deze kosten zijn sterk afhankelijk van de mate van stedelijkheid van de regio. Het gemiddelde van de aanbieders in deze regio valt buiten de bandbreedte van wat wij landelijk zien. Uit de toetsingsbijeenkomst bleek ook dat een deel van de aanbieders dit bedrag niet herkenden en dit konden onderbouwen. Met name aanbieders die leveren in de gemeente Vijfheerenlanden geven aan dat de reisafstanden relatief groot zijn.

Wij adviseren daarom de onderkant van de landelijke bandbreedte aan te houden.

Tabel 6. Reiskosten werk-werkverkeer.

	Ongewogen gemiddelde aanbieders	Advies Berenschot
Reiskosten werk-werkverkeer	€ 0,18	€ 0,30

[2] Een aantal aanbieders heeft geen splitsing gemaakt tussen reiskosten woon-werk en werk-werkverkeer. Voor de aanbieders waarbij dit het geval, is een verdeling van 40% voor werk-werk en 60% voor woon-werk aangehouden, wat het gemiddelde is van de verdeling over de aanbieders die wel een splitsing hebben gemaakt.

HOOFDSTUK 4

Geadviseerd tarief en aanbevelingen

Overzicht van het geadviseerd tarief

In onderstaande tabel is het geadviseerde tarief weergegeven. Berenschot adviseert om het tarief die het resultaat is van dit onderzoek over te nemen.

Tabel 7. Geadviseerd tarief 2024

	Geadviseerd tarief per uur 2024	Geadviseerd tarief per minuut 2024
Huishoudelijke ondersteuning	€ 35,84	€ 0,60

Aanbevelingen

4.1.1.1 Indexatie

Berenschot heeft een advies uitgebracht over de tarieven voor 2024, op basis van de kostprijselementen die op dit moment bekend zijn, zoals de verwachte functiemix over 2024. Hierbij is geen rekening gehouden met wijzigende kostprijselementen die momenteel nog niet bekend zijn. Zo loopt de cao VVT per december 2023 af, waar nog geen nieuw cao-akkoord voor is. Ook het wettelijk minimumloon per 1 januari 2024 is nog niet bekend. Berenschot adviseert de regio om zo goed als mogelijk rekening te houden met deze wijzigende afspraken. Wij bieden aan om de berekeningen te herzien zodra de nieuwe CAO VVT bekend is.

Bijlage 1. Definities van opslagen

De gehanteerde definities voor de opslagen zijn als volgt:

- Overheadpersoneel wordt gedefinieerd als: management (hoger management en operationeel management), stafpersoneel (beleid, marketing, communicatie, beleid en planning), administratief financieel personeel, ICT-personeel, P&O, arbo en opleidingen, secretariaat; terrein- en gebouwgebonden functies.
- Materiële overheadkosten wordt gedefinieerd als: hardware en software, repro/drukwerk, communicatiekosten (telefonie, internet), kosten algemeen beheer (advies, accountants, exclusief dienstreizen) en overige algemene kosten. Deze kostenpost is inclusief zakelijke lasten en verzekeringen.
- Overheadgerelateerde huisvestingskosten en schoonmaakkosten hebben betrekking op de kantoren van het overheadpersoneel, inclusief de inventaris, afschrijvingen, gebruikerskosten en schoonmaakkosten.
- Overige personele kosten worden gedefinieerd als kosten voor vervanging bij verzuim, kosten voor beroepsregistraties, kosten woon-werkverkeer, kosten voor werving en selectie en materiële opleidingskosten.

Berenschot

‘WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG’

Wij zien een Nederland dat altijd in ontwikkeling is. Zowel sociaal als organisatorisch verandert er veel. Al meer dan 80 jaar volgen wij deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. Daarbij staan we voor duurzaam advies en de implementatie hiervan. Altijd gericht op vooruitgang én echt iets kunnen betekenen voor mensen, organisaties en de maatschappij.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. In ons advies zijn we hard op de inhoud, maar houden rekening met de menselijke maat. Onze adviseurs doen er alles aan om complexe vraagstukken om te zetten naar praktische oplossingen waar u iets mee kan. Wij geven advies en bieden digitale oplossingen waarbij we ons focussen op:

- Toekomst van werk en organisatie
- Energietransitie
- Transformatie van zorg
- Transformatie van openbaar bestuur

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl